

Δράση: Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας
Υποδράση: Ενδοσχολική Επιμόρφωση, Επιστ.υπεύθυνη: Μαρία Λιακοπούλου

Διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας σε μικτές τάξεις

Περιλήψεις

21 & 22 Ιανουαρίου 2012

Γυμνάσιο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Σαπών

Διαφοροποίηση σχολικής εργασίας σε μικτές τάξεις

Κατερίνα Δημητριάδου, Επίκουρη Καθηγήτρια Διδακτικής Μεθοδολογίας,
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας
adimitriadou@uowm.gr

Η διδασκαλία σε τάξεις με ετερογενή πληθυσμό είναι αποτελεσματική όταν επιδιώκει την εμπλοκή όλων των μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Αυτό επιτυγχάνεται με τη διαφοροποίηση της διδακτικής πρακτικής, η οποία – πέρα από τη διδακτική χρησιμότητα – επιδιώκει την ενδυνάμωση της αυτοεκτίμησης και των δεξιοτήτων επικοινωνίας μεταξύ των μαθητών, ιδίως εκείνων που προέρχονται από διαφορετικά κοινωνικο-πολιτισμικά περιβάλλοντα. Χρήσιμη είναι η ανάπτυξη εσωτερικών κινήτρων από μέρους των μαθητών, η δημιουργία κλίματος θετικού και συναισθηματικά ασφαλούς, καθώς και η εφαρμογή ευέλικτων διδακτικών μεθόδων, όπως ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, ανοιχτή διδασκαλία, τοποθετημένη πρακτική, αναπλαισίωση της γνώσης, χρήση πολυτροπικών κειμένων κ.ο.κ. Στην εισήγηση παρουσιάζονται σύγχρονες διδακτικές αρχές και προσεγγίσεις οι οποίες έχουν εφαρμογή στο πλαίσιο της διαφοροποιημένης διδασκαλίας. Στόχος είναι να αναδειχθούν οι στρατηγικές που μπορούν να ακολουθήσουν οι εκπαιδευτικοί των μικτών τάξεων, προκειμένου να ενεργοποιήσουν τους «σιωπηλούς» και «αδύνατους» μαθητές και να τους συμπεριλάβουν ως ισότιμους συμμετέχοντες στην εκπαιδευτική διαδικασία. Τη θεωρία συμπληρώνουν ενδεικτικά παραδείγματα.

Χρήσιμες ηλεκτρονικές διευθύνσεις:

<http://www.differentiatedinstruction.com/>

<http://www.teach-nology.com>

http://www.newhorizons.org/strategies/front_strategies.html

<http://www.jigsaw.org/>

«Η Μορφολογία της Νέας Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας:

Παρατηρήσεις στη Διδακτική του Επιθέτου και της Γραμματικής Συμφωνίας»

Κωνσταντίνος Κακαρίκος, Δρ. Γλωσσολογίας, Φιλολόγος, Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Ευφροσύνη Κοντοκώστα, ΜΑ στη Διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας, Διδάσκουσα στο Διδασκαλείο της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας, Ε.Κ.Π.Α.

Η μορφολογία αποτελεί έναν από τους ιδιαίτερα ανεπτυγμένους κλάδους της γλωσσολογίας. Κύριοι λόγοι γι' αυτό είναι: (α) ο άμεσος συσχετισμός της με την έννοια της μορφολογικής ενημερότητας, δηλαδή τον τομέα της μεταγλώσσας που συνδέεται άμεσα με την ανάπτυξη του γραμματισμού των παιδιών κυρίως μέσα από την απόκτηση δεξιοτήτων όπως η ανάγνωση και η ορθογραφία, (β) η διασύνδεσή της με κεντρικούς τομείς της γραμματικής της γλώσσας όπως η ονοματική και ρηματική κλίση και (γ) η στενή αλληλεπίδρασή της και με άλλα, εξίσου σημαντικά γλωσσικά επίπεδα όπως η σύνταξη.

Στην εισήγηση αυτή επιχειρούμε αφενός να παρουσιάσουμε τρόπους διδασκαλίας με στόχο την ανάπτυξη της μορφολογικής δεξιότητας σε σπουδαστές της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας και αφετέρου να περιγράψουμε διαδικασίες σχεδιασμού δραστηριοτήτων για το μεταγλωσσικό έλεγχο μορφολογικών φαινομένων. Ειδικότερα, το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στη μελέτη της κλίσης του επιθέτου σε μορφολογικό επίπεδο, αλλά και της ειδικής σχέσης που αναπτύσσει με το ουσιαστικό που συνοδεύει είτε με τη μορφή μιας προσδιοριστικής δομής (επίθετο + ουσιαστικό) είτε με τη μορφή μιας κατηγορηματικής δομής (ουσιαστικό – υποκείμενο/αντικείμενο + επίθετο – κατηγορούμενο) σε μορφοσυντακτικό επίπεδο μέσω της λεγόμενης γραμματικής συμφωνίας.

Η οργάνωση της διδασκαλίας, αλλά και των δραστηριοτήτων στηρίζεται μεθοδολογικά σε τρεις αρχές: (α) στην ιεράρχηση των διδακτικών προτεραιοτήτων μέσω συγκεκριμένων κριτηρίων, (β) στον καθορισμό των δυνατοτήτων, αλλά και των αναγκών των μαθητών ανά επίπεδο γλωσσομάθειας και τέλος (γ) στο σχεδιασμό και την κριτική αξιολόγηση (μέσα από συγκεκριμένα παραδείγματα και μελέτες περιπτώσεων) εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων ανάλογα με τον τύπο της διδακτικής παρέμβασης που υιοθετείται όπως η Επικοινωνιακή, η Διδασκαλία Βάσει Γλωσσικού Εισερχομένου (ΔΒΓΕ) και η Διδασκαλία μέσω Εστίασης στον Τύπο (ΕΤ).

Βιβλιογραφικές αναφορές

Ελληνόγλωσσες αναφορές

- Αμπάτη, Α. 2009. *Στρατηγικές μάθησης της ελληνικής γλώσσας: ανάλυση λαθών και διδακτική παρέμβαση*. Διδακτορική διατριβή: Πανεπιστήμιο Πατρών.
- Αμπάτη, Α. & Α. Ιορδανίδου. 2006. Θέματα σχεδιασμού της γραμματικής διδασκαλίας της ελληνικής σε μουσουλμάνους μαθητές στα σχολεία της Θράκης. Στο Α. Χατζηπαναγιωτίδης & Ε. Σεχίδου (εκδ.) *Η ελληνική γλώσσα ως δεύτερη/ξένη: έρευνα, διδασκαλία και εκμάθησή της*. Θεσσαλονίκη: University Studio Press. 68-89.
- Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, Α. 2003. Η μορφολογική δομή της Νέας Ελληνικής και η Διδακτική της. *Γλωσσολογία* 15, 25-34.
- Αναστασιάδη-Συμεωνίδη. 2006. Το Γένος στη διδασκαλία της νέας Ελληνικής. χφ. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
- Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, Α. & Δ. Χειλά-Μαρκοπούλου. 2003. Συγχρονικές και Διαχρονικές Τάσεις στο Γένος της Ελληνικής: Μια Θεωρητική Προσέγγιση. Στο Α. Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, Α. Ράλλη & Δ. Χειλά-Μαρκοπούλου (εκδ.) *Το Γένος*. Αθήνα: Πατάκης. 13-56
- Αναστασιάδη - Συμεωνίδη, Α., Α. Ράλλη & Δ. Χειλά-Μαρκοπούλου. 2003. *Το γένος*. Αθήνα: Πατάκης.
- Βαρλοκώστα, Σπ. & Λ. Τριανταφυλλίδου. 2003. *Επίπεδα Γλωσσομάθειας στην Ελληνική ως Δεύτερη Γλώσσα*. Αθήνα. ΚΕΔΑ.
- Corbett, G. 1991. *Gender*. Cambridge University Press.
- Γιαννουλοπούλου, Γ. 2006. Ζητήματα Κλιτικής Μορφολογίας. χφ. Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- Κλαίρης, Χρ. & Γ. Μπαμπινιώτης. 1996. *Γραμματική της Νέας Ελληνικής: Δομολειτουργική - Επικοινωνιακή*. Τόμ 1: Το Όνομα. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Μαγουλά, Ε. & Αικ. Κουτουμάνου. 2009. Μορφολογική Επίγνωση: η λειτουργία της κατά την κατάκτηση του γραμματισμού στην Ελληνική ως πρώτη Γλώσσα. Στο Γ. Γιαννάκης, Μ. Μπαλταζάνη, Γ. Ξυδόπουλος & Α. Τσαγγαλίδης (εκδ.). *Πρακτικά 8ου Διεθνούς Συνεδρίου Ελληνικής Γλωσσολογίας. Ιωάννινα 30 Αυγούστου - 2 Σεπτεμβρίου 2007*. Ιωάννινα: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. Ηλεκτρονική Έκδοση Ιωάννινα. 841-854
- Μπάτσιου Β., Σ. Οικονόμου & Π. Σιδηροπούλου. 2006. Προβλήματα στη συμφωνία επιθέτου- ουσιαστικού σε πομακόφωνους μαθητές: Ανάλυση λαθών και διδακτικές προτάσεις. Στο Κ. Ντίνας & Α. Χατζηπαναγιωτίδη (εκδ.) *Η Ελληνική Γλώσσα ως δεύτερη/ξένη: Έρευνα, Διδασκαλία και Εκμάθησή της*. Θεσσαλονίκη, University Studio Press. 335-351.

- Παντελιάδου, Σ. & Κ. Μ. Ρόθου. 2011. Η ανάπτυξη της μορφολογικής επίγνωσης στα Ελληνικά: μία διερευνητική μελέτη. Στο ΕΙ. Kitis, Ν. Lavidas, Ν. Topintzi & Τ. Tsangalidis (εκδ.) *Selected papers from the 19th International Symposium on Theoretical and Applied Linguistics (ISTAL 19)*. Thessaloniki: Aristotle University of Thessaloniki. School of English. Department of Theoretical and Applied Linguistics. 519-526
- Παπαδοπούλου, Δ., Κ. Zmijanac & Ε. Αγαθοπούλου. 2009. Απόκτηση της συμφωνίας ουσιαστικού - επιθέτου στην ελληνική ως Γ2: συγκριτική μελέτη δύο διδακτικών παρεμβάσεων. *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα*. 30. 487-502.
- Ράλλη, Α. 2003. Ο Καθορισμός του Γραμματικού Γένους στα Ουσιαστικά της Νέας Ελληνικής. Στο Α. Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, Α. Ράλλη & Δ. Χειλά-Μαρκοπούλου (εκδ.) *Το Γένος*. Αθήνα: Πατάκης. 57-100.
- Ράλλη, Α. 2005. *Μορφολογία*. Αθήνα: Πατάκης
- Τριανταφυλλίδης, Μ.[1941] 1996. *Νεοελληνική Γραμματική (της Δημοτικής)*. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσ-σαλονίκης. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών.
- Τσιμπλή, Ι. Μ. 2003. Η κατάκτηση του γένους στην ελληνική ως δεύτερη γλώσσα. Στο Α. Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, Α. Ράλλη & Δ. Χειλά-Μαρκοπούλου (εκδ.). *Το γένος*, Αθήνα, Πατάκης, 168-189.
- Φιλιππάκη-Warburton, Ε., Μ. Γεωργιαφέντης, Γ. Κοτζόγλου & Μ. Λουκά. 2009. *Γραμματική Ε' και ΣΤ' Δημοτικού*. Αθήνα: Πατάκης - ΟΕΔΒ.
- Holton, D., Ρ. Mackridge & Ι. Philippaki-Warburton (μετφ. Β. Σπυρόπουλος). 1999. *Γραμματική της Ελληνικής Γλώσσας*. Αθήνα: Πατάκης.
- Χειλά-Μαρκοπούλου, Δ. 2003. Γένος και Συμφωνία στη Νέα Ελληνική. Στο Α. Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, Α. Ράλλη & Δ. Χειλά-Μαρκοπούλου (εκδ.) *Το Γένος*. Αθήνα: Πατάκης. 132-167.
- Χριστοφίδου, Α. 2003. Προβλήματα κατάκτησης της ονοματικής κλίσης και αποτελέσματα μια έρευνας περίπτωσης. Στο Γ. Κατσιμαλή, Α. Καλοκαιρινός, Ε. Αναγνωστοπούλου & Ι. Κάππα (εκδ.) *6ο Διεθνές Συνέδριο Ελληνικής Γλωσσολογίας*. Ρέθυμνο: Πανεπιστήμιο Κρήτης.

«Η εκμάθηση και η διδασκαλία της ρηματικής όψης στην ελληνική ως δεύτερη/ξένη γλώσσα»

Δέσποινα Παπαδοπούλου, Επίκουρη καθηγήτρια Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας, Τμήμα Φιλολογίας, Α.Π.Θ.

Ειρήνη Κανελλοπούλου, Γλωσσολόγος με ειδίκευση στην Εφαρμοσμένη Γλωσσολογία
Γιάννης Φραγκιαδάκης, Γλωσσολόγος με ειδίκευση στην Εφαρμοσμένη Γλωσσολογία,
Διδάσκων της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας σε αλλοδαπούς μαθητές

Στόχοι του εργαστηρίου είναι (α) να περιγραφεί το φαινόμενο της ρηματικής όψης στην ελληνική, (β) να παρουσιαστούν οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μη φυσικοί ομιλητές της ελληνικής στην κατανόηση και την παραγωγή της ρηματικής όψης και (γ) να συζητηθούν προτάσεις για την αποτελεσματικότερη διδασκαλία του φαινομένου αυτού.

Το ρηματικό σύστημα της ελληνικής είναι μορφολογικά χαρακτηρισμένο για τη γραμματική κατηγορία της όψης¹. Η διάκριση σε συνοπτική και μη συνοπτική όψη είναι εμφανής στο παρελθόν, στο μέλλον καθώς και στους τύπους της υποτακτικής και της προστακτικής (Mirambel 1959, [1978]1988, Holton et al. 1997, 1999). Σύμφωνα με τη Μόζερ (1994) το κύριο σημασιολογικό χαρακτηριστικό της συνοπτικής όψης είναι η οπτική του συμβάντος ως όλου (1), ενώ η μη συνοπτική όψη χρησιμοποιείται για να δηλώσει το συνεχές ή το σύνηθες (2α και 2β αντίστοιχα):

(1) Έγραψε το βιβλίο μέσα σε ένα βράδυ.

(2α) Έγραφε το βιβλίο όλο το βράδυ.

(2β) Έγραφε το βιβλίο κάθε νύχτα.

Ο μη φυσικός ομιλητής της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας, προκειμένου να χρησιμοποιήσει σωστά τη ρηματική όψη κατά την παραγωγή λόγου, καλείται να έχει κατανοήσει τα χαρακτηριστικά της συνοπτικής και της μη συνοπτικής όψης, να ερμηνεύει ορθά την εκάστοτε συνομιλιακή περίσταση και ανάλογα να χαρακτηρίζει μορφολογικά το ρήμα. Θα γίνει αναφορά σε μελέτες, οι οποίες έχουν εξετάσει τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι σπουδαστές της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας κατά την εκμάθηση της ρηματικής όψης, ακόμη και εάν αυτοί βρίσκονται σε προχωρημένα επίπεδα γλωσσικής επάρκειας, (βλ. Νατσόπουλος & Παναγοπούλου 1985, Παναγοπούλου & Τλούπα 1995, Σακελλαρίου 2000, Βαλετόπουλος 2001, Παπαδοπούλου 2005). Επίσης, θα επισημανθεί σε ποια χαρακτηριστικά και περιβάλλοντα οι δυσκολίες αυτές γίνονται εντονότερες.

Τέλος, θα συζητηθούν τρόποι αντιμετώπισης των προβλημάτων στη ρηματική όψη, οι οποίοι στοχεύουν να αναπτύξουν την ενημερότητα / ευαισθητοποίηση των σπουδαστών στο φαινόμενο αυτό και τη λειτουργία του, με εστίαση αφενός στους μορφολογικούς τύπους και αφετέρου στις λεξικές και πραγματολογικές πληροφορίες που χρησιμοποιούνται για την επιλογή του ορθού ρηματικού τύπου. Θα παρουσιαστούν και θα συζητηθούν ποικίλες γλωσσοδιδασκτικές δραστηριότητες, καθώς και ένα ενδεικτικό σχέδιο μαθήματος.

¹ Υιοθετείται ο όρος *όψη* για τη μετάφραση του αγγλικού όρου *aspect* αντί των όρων *άποψη* και *ποιόν ενέργειας* που έχουν χρησιμοποιηθεί στις μεταφράσεις των Mirambel [1978](1988) και Holton et al. (1999) αντίστοιχα (βλ. και Ράλλη 2005: 50 για τη σχετική ορολογία).

Βιβλιογραφικές αναφορές

Ξενόγλωσσες αναφορές

- Agathopoulou, E. & Papadopoulou, D. 2009α. "Morphological dissociations in the L2 acquisition of an inflectionally rich language". Στο L. Roberts, D. Véronique, A. Nilsson και M. Tellier (επιμ.), *EUROSLA Yearbook 9*. Amsterdam: John Benjamins, 107-131.
- Agathopoulou, E. & D. Papadopoulou (2009β). "Regularity patterns of the Greek past perfective: A psycholinguistic study". Στο Στο Γ.Κ. Γιαννάκης, Μ. Μπαλτατζάνη, Γ.Ι. Ξυδόπουλος & Α. Τσαγγαλίδης, *Proceedings from the 8th International Conference on Greek Linguistics*, 1-13.
- Binnick, R. I. 1991. *Time and the Verb: A Guide to Tense & Aspect*. Oxford: Oxford University Press.
- Comrie, B. 1976. *Aspect: An introduction to the study of Verbal Aspect and related problems*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Comrie, B. 1985. *Tense*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Doughty, C. & Varela, E. 1998. "Communicative focus on form". Στο C. Doughty and J. Williams (επιμ.), *Focus on Form in Classroom Second Language Acquisition*. Cambridge: Cambridge University Press, 114-138.
- Horrocks, G. & Stavrou, M. 2003. "Actions and their results in Greek and English: The complementarity of morphologically encoded (viewpoint) aspect and syntactic resultative predication". *Journal of Semantics* 20, 297-327.
- Long, M. & Robinson, P. 1998. "Focus on form: Theory, research, and practice". Στο C. Doughty and J. Williams (επιμ.), *Focus on Form in Classroom Second Language Acquisition*. Cambridge: Cambridge University Press, 15-41.
- Slabakova, R. (1999). "The parameter of aspect in second language acquisition". *Second Language Research* 15, 283-317.
- Smith, C.S. 1997. *The Parameter of Aspect*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.
- Tsimpli, I. & Papadopoulou, D. 2006. "Aspect and Argument Realisation. A study on antecedentless null objects in Greek". *Lingua* 116, 1595-1615.
- Vendler, Z. 1957. "Verbs and Times". *The Philosophical Review* 66, 143-60.
- Verkuyl, H. J. 1993. *A Theory of Aspectuality: The interaction between temporal and atemporal structure*. Cambridge: Cambridge University Press.

Ελληνόγλωσσες αναφορές

- Βαλετόπουλος, Φ. 2001. «Το γραμματικό ποιόν ενέργειας στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας». Στο Μ. Βάμβουκας και Α. Χατζηδάκη (επιμ.), *Μάθηση και διδασκαλία της ελληνικής ως μητρικής και ως δεύτερης γλώσσας*. Αθήνα: Ατραπός, 59-69.

- Γαλαζούλα, Μ., Δημητράκου, Σ., Θεοφανοπούλου-Κοντού, Δ. Κάρλα, Γ., Κατσιμαλή, Γ., Λιβιέρη- Βοσκού, Α., Λυκιαρδόπουλος, Ν., Μαγγανά, Α., Μόζερ, Α., Νικηφορίδου, Β., Παπαδοπούλου, Δ., Παυλοπούλου, Α. & Χειλά-Μαρκοπούλου, Δ. 1998. *Θέματα Νεοελληνικής Σύνταξης. Θεωρία - Ασκήσεις*. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- Holton, D., Mackridge, P. & Φιλιππάκη-Warburton, E. 1999. *Γραμματική της ελληνικής γλώσσας* (μτφ. Β. Σπυρόπουλος). Αθήνα: Πατάκης.
- Mackridge, P. 1990. *Η νεοελληνική γλώσσα*. Αθήνα: Πατάκης.
- Mirambel, A. [1978] 1988. *Η νέα ελληνική γλώσσα. Περιγραφή και ανάλυση* (μτφ. Στ. Καρατζάς). Θεσσαλονίκη: Ίδρυμα Μανώλη Τριανταφυλλίδη.
- Μόζερ, Α. 1994. *Ποιόν και Απόψεις του Ρήματος*. Αθήνα: Παρουσία.
- Μόζερ, Α. 1996. «Το ποιόν ενεργείας ή (ά)οψη του ρήματος της Ελληνικής». *Η Νέα Ελληνική ως Ξένη Γλώσσα: Προβλήματα διδασκαλίας*. Αθήνα: Ίδρυμα Γουλανδρή-Χορν, 77-96.
- Νατσόπουλος, Δ. & Παναγοπούλου, Ε. 1984. «Η μάθηση της ρηματικής όψης της ΝΕ σε εξαρτημένες προτάσεις από ξενόγλωσσους: εξελικτική σύγκριση προς τους φυσικούς ομιλητές». *Μελέτες για την Ελληνική γλώσσα 5*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη, 185-200.
- Παναγοπούλου, Ε. & Τλούπα, Σ. 1995. «Αγαπούσα – αγάπησα, θα/να αγαπώ – θα/να αγαπήσω, αγάπα αγάπησε... Η ρηματική όψη (Verbal Aspect)». *Γλωσσικές Εφαρμογές 1*, 9-11.
- Παπαδοπούλου, Δ. 2005. «Η παραγωγή της ρηματικής όψης από σπουδαστές της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας». *Journal of Applied Linguistics 21*, 39-54.
- Ράλλη, Α. 2005. *Μορφολογία*. Αθήνα: Πατάκης.
- Σακελλαρίου, Α. 2000. *Διδακτική της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Χειλά-Μαρκοπούλου, Δ. & Μόζερ, Α. 2001. «Τελικότητα και αναφορικότητα στη ρηματική φράση της ΝΕ: Ποιόν ενεργείας και άρθρο». Στο Γ. Αγγουράκη, Α. Αρβανίτη, J. Davy, Δ. Γούτσος, Μ. Καρυολαίμου, Α. Παναγιώτου-Τριανταφυλλοπούλου, Α. Παπαπούλου, Α. Παύλου και Α. Ρούσσου (εκδ), *Πρακτικά 4^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Ελληνικής Γλωσσολογίας*. Θεσσαλονίκη: University Studio Press, 138-145.

**Ο σχεδιασμός του σεμιναρίου έχει γίνει σε
συνεργασία με τη Δράση 1:
Υποστήριξη της λειτουργίας των Τάξεων Υποδοχής**

